

กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบล จันจว้าใต้ จังหวัดเชียงราย

ตำบล จันจว้า ตั้งอยู่ใน อ.แม่จัน จ.เชียงราย แบ่งการปกครองออกเป็น 2 เขต คือ จันจว้าเหนือมีพื้นที่ 11 หมู่บ้าน และ จันจว้าใต้มีพื้นที่ 12 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร 8,364 คน หรือ 3,025 ครัวเรือน คำว่า “จันจว้า” เป็นภาษาล้านนา หมายถึงบริเวณที่แม่น้ำจันไหลแผ่กระจายทุกทิศทางทิศพื้นที่บริเวณกว้างถึง 23 หมู่บ้านเป็นที่ราบลุ่มของปากแม่น้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณธัญญาหาร ประชาชนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพ ทำการเกษตร และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการลุ่มน้ำระบบเหมืองฝาย ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทำให้คนชุมชนมีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันได้แบบชนบทคนพื้นเมือง มีการไปมาหาสู่และพึ่งพากันได้โดยมีศาสนาพุทธซึ่งเจ้าอาวาสวัดแก้วพร้าวเป็นแกนนำยึดเหนี่ยวจิตใจและการรวมกลุ่มของคนในชุมชน

การก่อเกิดของกองทุน

เป็นกองทุนที่เกิดจากการขอยางงานของกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลแม่สลอนนอก และ คณะทำงานสวัสดิการชุมชน จังหวัดเชียงราย โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมการห่อข้าวมากินร่วมกัน ทั้ง 2 ตำบล ประมาณ 1 ปี โดยแรกเริ่มจากการออมเงินของชมรมออกกำลังกายผู้สูงอายุบ้านแก้วพร้าวคนละ 30 บาท/เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนจากนั้นจึงตั้งคณะกรรมการบริหารและเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เป็นระยะเวลา 6 เดือน ต่อมาจึงได้ปรับเป็น “กองทุนสวัสดิการชุมชนวันละบาท และก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2549 มีสมาชิกรวมออม 4 หมู่บ้าน คือ บ้านแก้วพร้าว หมู่ 4 บ้านหนองบึงหมู่ 6 บ้านป่าสักหลวง หมู่ 1 และ 2

การบริหารจัดการกองทุน

การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายนโยบาย 4 คน คือ ประธานบริหาร ,รองประธาน , เลขานุการ, ฝ่ายสำนักงาน ฝ่ายกิจกรรม /ประเด็นปัญหา 4 คน คือ ประธานกองทุน ,การเงินบัญชี/พัสดุ,ดูแลสุขภาพเกิด-ตาย,พัฒนาชุมชน/สังคม และฝ่ายสร้างความเชื่อถือ 16 คน 8 ประเด็น คือ ฝ่ายทำแผนแม่บทพึ่งตนเอง ,พัฒนาที่อยู่อาศัยที่ทำกิน ,พัฒนากองทุนสวัสดิการ ,พัฒนาอาชีพ ,จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ,แก้ไขปัญหาการจัดการทรัพยากรและหนี้สิน ,อนุรักษ์ฟื้นฟูดูแล ดิน น้ำ ป่า ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา,พัฒนาสื่อวิทยุชุมชนและการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ

วิธีการดำเนินงาน ใช้รูปแบบสภาชาวบ้านซึ่งประกอบด้วย คณะทำงานแกนหลัก 5 คน งานพัฒนาสวัสดิการ 3 ประเด็น คือ การรวมคนเพื่อออมเงิน การออมภูมิปัญญา ความคิด การช่วยเหลือสมาชิกตามเงื่อนไข ข้อตกลง การออมทรัพย์ ทุนหมุนเวียน และออมวันละบาท เชื่อมโยงการทำงาน 3 ส่วน คือ ภาคร่วมงาน พันมิตรสร้างพลังต่อรอง หุ่นส่วน กระบวนการสื่อสารเพื่อให้เกิดการออม โดยต้องเข้าถึงตัวรายคนและกลุ่ม

ฐานองค์การการเงินและการจัดการทรัพยากร โดยชุมชน รูปแบบบูรณาการกองทุน

☞ ก่อตั้ง 1 มกราคม 2549

☞ สมาชิกเริ่มแรก 120 ราย

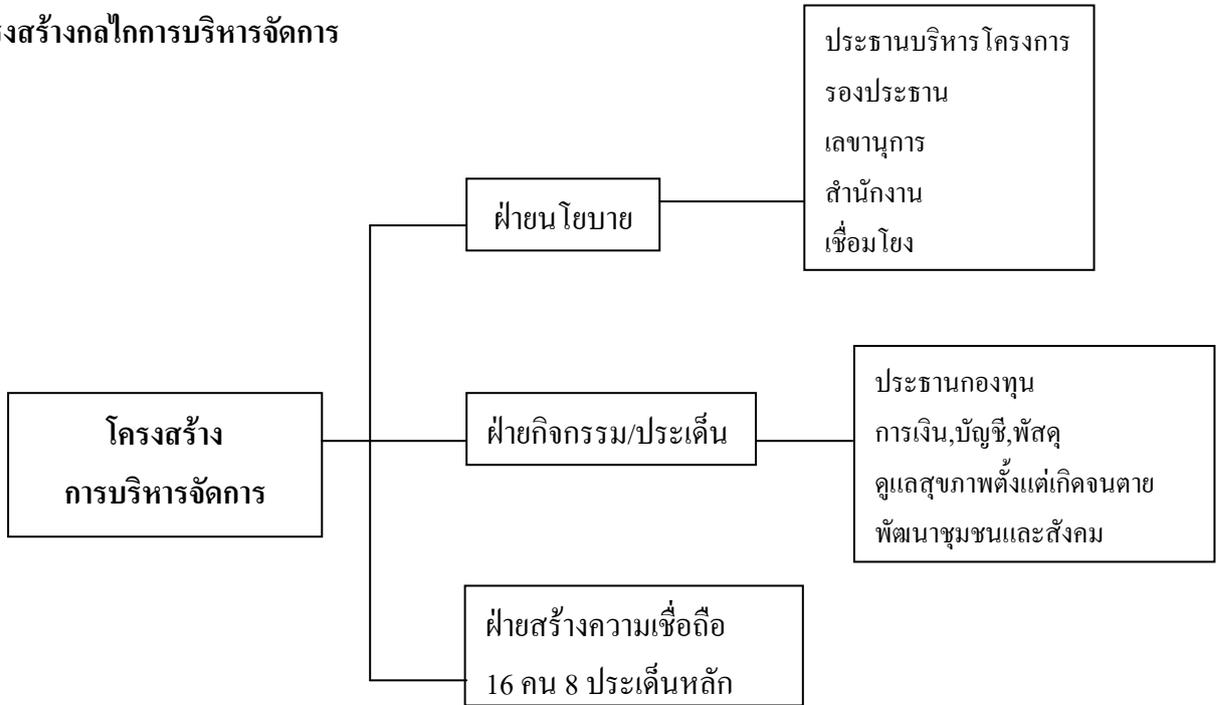
ปัจจุบัน 273 ราย

☞ เงินทุนเริ่มแรก 43,800 บาท

ปัจจุบัน 69,512 บาท

ชักชวนให้เห็นความสำคัญของการออมเพื่อช่วยเหลือกัน ตั้งแต่เกิด-ตาย เผยแพร่ข้อมูลผ่านรายการวิทยุชุมชนที่อยู่ในเครือข่ายกองทุน ในประเด็นของหลักเกณฑ์ กฎ กติกา ข้อตกลงเรื่องกองทุนที่ดำเนินการและสร้างความเข้าใจร่วมกัน

โครงสร้างกลไกการบริหารจัดการ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา มีจำนวนสมาชิกเริ่มต้น 120 คน ใน 4 หมู่บ้าน ปัจจุบัน ณ 30 กันยายน 2550 มีสมาชิก 273 คน 204 ครอบครัว 7 กลุ่ม กองทุนเริ่มต้น 43,800 บาท ปัจจุบัน ณ 30 กันยายน 2550 มีกองทุน 69,512 บาท ผู้ได้รับผลประโยชน์ได้แก่ เด็ก /เยาวชน 30 คน คนชรา 123 คน คนพิการ 1 คน การช่วยเหลือได้แก่ สวัสดิการเจ็บป่วยค่ารักษาพยาบาล 4 คน สมทบฌาปนกิจ 2 คน สวัสดิการประกอบอาชีพและทุนหมุนเวียน 10 คน

จุดเด่น คือการใช้คนที่มีประสบการณ์ หมอพื้นบ้าน จัดการความรู้ และขยายผล สื่อสารกันแบบเข้าถึงตัวเป็นราย ชักชวนมาออมเพื่อช่วยเหลือคนและกลุ่ม ช่วยเหลือกันและกันตั้งแต่เกิดจนตายร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมตามแผนงาน พุดคุยออกรายการวิทยุชุมชนที่เป็นเครือข่ายกองทุนเกี่ยวกับกฎกติกาหลักเกณฑ์ข้อตกลงเรื่องกองทุนจะดำเนินการ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน สัมภาษณ์สดทางวิทยุชุมชน การขยายสมาชิกและการออมได้รวดเร็วโดยใช้ประสบการณ์เดิมของภูมิปัญญากรรมการ

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เกิดการพัฒนาศักยภาพกรรมการกองทุน การจัดการความรู้และขยายผล เช่น มีสมาชิกเพิ่ม มีการเพิ่มเงินออม เพิ่มกระบวนการทำงานและความรู้ เกิดการเชื่อมโยงภาคีกระบวนกร่วมกันเพื่อความเข้มแข็งอยู่ดีมีสุขด้วยคุณธรรมแต่ไม่ทอดทิ้งกันได้แก่ โรงเรียน กำนัน/ผู้ใหญ่/ตำรวจ/ทนายความ/ภาครัฐกิจ มีคนสนใจและมา

สมัครเองเพิ่มขึ้น มีการเชื่อมโยงเรื่องสวัสดิการกับเรื่องอื่นๆของชุมชนและภายนอกเกิดการเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นงานอื่น ได้แก่ น้ำท่วม วิทยุชุมชน ประเพณีวัฒนธรรม การดูแลสาธารณสุขสมบัติ ป่าช้า วัด หนองน้ำ การดูแลทรัพยากร เช่น ป่าสงวนชุมชน หมู่ 5 และ 6 การดูแลรักษาป่าชุมชน ฯลฯ

ปัญหาและการแก้ไข

ปัญหาความไม่เข้าใจของคนในชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ใหม่และพื้นที่ขยายผล เช่น ความสงสัยถึงที่มาของกองทุนซึ่งในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องมีการจัดเวทีสร้างความเข้าใจรูปแบบเวทีสัญจร การออกรายการวิทยุชุมชนและสัมภาษณ์สด

แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการระดับตำบล กรณีกองทุนที่จัดตั้งแล้ว

โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการกองทุนทำให้ทุกครัวเรือนเข้าใจและทราบความก้าวหน้าของกองทุน มีระเบียบของกองทุนอยู่ทุกครัวเรือน มีการจัดประชุมสัญจรให้สมาชิกในหมู่บ้านอื่นๆ ได้เข้าร่วมและรับข้อมูลการทำงานของกองทุน ประเมินความรู้ความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนากองทุน การบูรณาการกองทุนสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ พัฒนาฐานของกองทุนให้เข้มแข็งด้วยการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชนให้มาร่วมสนับสนุนกองทุนสวัสดิการมากขึ้นหรือมาจัดสวัสดิการร่วมกัน พัฒนาการบริหารจัดการกองทุนและคณะกรรมการอยู่ตลอดเวลา โดยที่กรรมการจะไม่กำหนดวาระการทำงานเพื่อคนดีทำงานอย่างต่อเนื่องแต่ถ้ามีการทุจริตหรือไม่ทำงานก็สามารถปลดออกได้ทันที

พัฒนาการทำงานเป็นทีมของกรรมการ พัฒนาระบบการประชุมของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ มีการบันทึกการประชุมในสมุดเพื่อไม่ให้สูญหาย กระจายผู้แทนกรรมการให้มาจากหลากหลายพื้นที่ตามกลุ่มสมาชิก กองทุนไม่กระจุกตัวอยู่ที่หมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง ขยายสมาชิกให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านและขยายประเภทสวัสดิการให้ครอบคลุมมากขึ้นตามลำดับ

วิเคราะห์ขีดความสามารถของกองทุนว่าสามารถจ่ายสวัสดิการตามระเบียบที่กำหนดไว้ ได้หรือไม่ในระยะยาว จัดกิจกรรมหรือคิดค้นวิธีการที่จะเพิ่มกองทุนให้มากขึ้นด้วยวิธีต่างๆ เช่น การสมทบจากกลุ่มในชุมชน การลงทุนในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่ม

เชิญชวนผู้แทนหน่วยงานภาคี หน่วยงานท้องถิ่นมาเป็นสมาชิกที่ปรึกษา มีการศึกษาฐานเพิ่มพูนความรู้ให้กับสมาชิกและคณะกรรมการเพื่อพัฒนากองทุน พัฒนาระบบข้อมูลกองทุนให้เป็นปัจจุบันมีการปรับปรุงทุกเดือน พัฒนาผู้นำรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทนการทำงานของคนเก่า เชิญชวนผู้นำทางศาสนามาร่วมทำงานให้มากขึ้น สร้างจิตสำนึกของสมาชิกให้เป็นผู้ให้มากกว่าเรียกร้องสิทธิ ปรับปรุงระบบ บัญชีให้เป็นปัจจุบันสามารถปิดบัญชีได้ทุกเดือนทั้งเรื่องรายรับ/จ่ายและจำนวนสมาชิก

กรณีกองทุนใหม่ มีการสร้างความเข้าใจ การมีส่วนร่วม เริ่มต้นจากแต่ละครอบครัวหรือจากสมาชิกกลุ่มต่างๆ มีเวทีประชาคม /เวทีองค์กรชุมชนระดับตำบลเพื่อเริ่มก่อตั้ง ให้มีผู้แทนมาจากทุก หมู่บ้าน จากทุกกลุ่มอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย ในปี 2550 คาดว่าจะมีกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลในภาคขยายเพิ่มไม่น้อยกว่า 100 กองทุน

การขยายพื้นที่สวัสดิการชุมชนและการสร้างความร่วมมือ สร้างเวทีเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนและหน่วยงานภาคีระดับจังหวัดเพื่อให้มีการทำงาน ร่วมกันมากขึ้น ใช้พื้นที่ที่ดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลแล้วเป็นตัวอย่างเพื่อขยายไปยังพื้นที่ข้างเคียงในอำเภอ มีคณะทำงานสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ จังหวัดและกลุ่มจังหวัดเพื่อขยายพื้นที่และเชื่อมโยงขบวนสวัสดิการชุมชนในระดับต่างๆ คณะทำงานมีการพบปะหารือกันอย่างสม่ำเสมอสรุปบทเรียนการทำงานผลการทำงานในพื้นที่เก่าเพื่อเป็นความรู้สำหรับการขยายงานในพื้นที่ใหม่ สร้างศูนย์เรียนรู้สวัสดิการชุมชนในระดับจังหวัด สร้างแกนนำคนทำงานเพิ่ม พัฒนาแกนนำให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินการสวัสดิการชุมชนเพื่อขยายการทำงานต่อไป ศึกษาข้อมูลกลุ่มองค์กรชุมชนในจังหวัด/ตำบลเพื่อขยายผลไปยังกลุ่มที่น่าสนใจ เชิญชวนสมาชิกชุมชนและกองทุนเข้าร่วมประชุมสภา อบต.